

Aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland
Eusebiusplein 1A
6811 HE Arnhem

Betreft: Zienswijze ontwerp-actualisatieplan omgevingsverordening Gelderland
Actualisatieplan Omgevingsvisie december 2016 en zaaknummer 2016-010207
planidentificatienummer NL.IMRO.9925.SVOVa3-ontw.
Heide, 28 september 2016
Kenmerk: 2016/195/200916

Geacht College,

Hierbij maken wij onze zienswijze kenbaar betreffende het ontwerp-actualisatieplan omgevingsverordening Gelderland. Met name richten wij ons op het onderwerp natuurbegraven.

In uw benadering van dit onderwerp gaat u er blijkbaar van uit dat natuurbegraven schade toebrengt aan de natuur. Immers u stelt voor om compenserende maatregelen te nemen. Dit uitgangspunt achten wij ten enenmale onjuist. Alle onderzoeken en ervaringen tot nu toe tonen aan dat er van schadelijke en negatieve effecten door natuurbegraven op de natuur geen sprake is. Het veel geciteerde Alterra-rapport "Terug naar de natuur" uit 2008 geeft aan dat de "milieueffecten van natuurbegraven op natuur beperkt zijn, maar dat de verstorend van de bodem een knelpunt kan vormen." In het rapport wordt vervolgens enkel een poging gedaan om een norm in termen van aantal graven per hectare te ontwikkelen, maar hierover wordt in datzelfde rapport opgemerkt: "Aan dit rekenvoorbeeld valt het nodige toe en af te doen, het moet als niet meer dan een vingeroefening worden beschouwd." Tot op de dag van vandaag constateren we dat deze vingeroefening als een soort wetenschappelijk verantwoorde norm wordt gehanteerd. Hier is dus sprake van een veronderstelling en niet van enig bewijs. De ervaringen en metingen tot nu toe laten zien dat natuurbegraven in de situaties waar het integraal onderdeel is van een goed onderbouwd natuurbeleid ter plaatse, eerder zorgt voor toename van biodiversiteit en verbetering van kwaliteit dan voor vermindering.

In het tweede Alterra-rapport "Natuurbegrafplaatsen in Nederland" uit 2013 schrijft Alterra letterlijk over het eerste rapport: "Deze vingeroefening is een eigen leven gaan leiden". En vervolgens beschrijft Alterra de ontwikkelingen van het natuurbegraven en de natuurbegrafplaatsen tot dat moment. Belangrijke conclusie daarbij is dat natuurbegrafplaatsen die in hun beleid en praktijk het natuurbeheer, de begraaffunctie en de beeldkenmerken het meest integraal en consequent toepassen, de begraafplaatsen zijn die zich houden aan de criteria die door de Branchevereniging Natuurbegrafplaatsen Nederland zijn gesteld. Spreiding in tijd en ruimte is daarbij een leidend principe. Natuurbegrafplaatsen die zich aan deze criteria – en de inmiddels

Correspondentie adres: Janslust 9, 5812 AT Heide. T 0478 515721 www.brana.nu
Omzetbelastingnummer: NL8528.67.785.B01

opgestelde gedragscode voor echte natuurbegraafplaatsen – houden, bevorderen de kwaliteit en continuïteit van natuur en landschap. Het is dan ook vreemd dat zij daarvoor gestraft worden door de verplichting tot extra compenserende maatregelen. Daarbij speelt ook dat natuurbegraven enerzijds een maatschappelijke behoefte dient en anderzijds een economische drager vormt die ertoe leidt dat er natuurgebieden komen en blijven met betere natuurkwaliteit, die bovendien minder afhankelijk zijn van overheidssubsidies voor beheer en onderhoud. Voor een aantal particuliere natuurbeheerders vormt natuurbegraven daarom een aanvulling op de mogelijkheden om hun bezit in stand te houden. Daarvoor is dan wel een verantwoorde bedrijfsvoering nodig die het mogelijk maakt om de kosten en baten in een verantwoord evenwicht te brengen. Door de nu voorgestelde omgevingsregels voor natuurbegraven wordt dit vrijwel ondoenlijk. En daarmee wordt zowel een maatschappelijke behoefte als een verantwoorde bedrijfsvoering op voorhand onmogelijk gemaakt.

Wij brengen daarom graag de Brana-criteria en de Brana gedragscode onder uw aandacht en pleiten ervoor deze op te nemen in de omgevingsverordening en ze te hanteren bij het beoordelen van plannen voor natuurbegraafplaatsen. Brana heeft de beoordeling van het naleven van de criteria en de gedragscode in handen gelegd van het onafhankelijke Instituut Nederlandse Kwaliteit (www.ink.nl) (Natuur)Plannen dienen naar onze mening aan te tonen dat een initiatief op verantwoorde wijze kan worden gerealiseerd. (uitnodigingsplanologie). De controle daarop dient verankerd te zijn.

Ter toelichting

Brana is de branchevereniging voor natuurbegraafplaatsen in Nederland. Deze vereniging is opgericht om enerzijds consument en samenleving te verzekeren dat natuurbegraven op natuurbegraafplaatsen in Nederland op een maatschappelijk, ecologisch en economisch verantwoorde wijze kan plaatsvinden en anderzijds om de belangen te behartigen van bij de Brana aangesloten natuurbegraafplaatsen. Wij achten het van groot belang dat – nu natuurbegraafplaatsen steeds meer in de belangstelling komen en tegelijk de maatschappelijke belangstelling voor natuurbegraven toeneemt – er houvast en duidelijkheid is over de condities waaronder natuurbegraven in Nederland plaatsvindt.

In de gedragscode is onder andere vastgelegd dat elke natuurbegraafplaats een vastgesteld natuurbeleidsplan heeft en dat het natuurbeheer plaatsvindt door een door de overheid gecertificeerd beheerder. Daaruit vloeit de verplichting voort om op basis van monitoring te toetsen in hoeverre de afgesproken natuurdoelstellingen worden gerealiseerd. Dit met name omdat natuurbegraafplaatsen op de eerste plaats een natuurbestemming hebben en daaraan gekoppeld een toegevoegde bestemming natuur - begraafplaats.

Brana is ervan overtuigd dat op deze manier de natuurbelangen optimaal, toetsbaar en verantwoord worden geborgd. Om die reden acht Brana het niet zinvol om in een getal vast te leggen hoe groot de Correspondentie adres: Janslust 9, 5812 AT Heide. T 0478 515721 www.brana.nu
Omzetbelastingnummer: NL8528.67.785.B01

natuurbelasting mag zijn i.c. hoeveel graven er per hectare mogen komen. Een getal zegt namelijk niks, ook omdat er altijd sprake zal zijn van spreiding in tijd en ruimte.

Met vriendelijke groeten,

Gé Peterink,
Voorzitter Brana

Bijlagen:

- I BRANA Criteria voor natuurbegraafplaatsen
- II BRANA Gedragscode voor natuurbegraafplaatsen

Bijlage I

Echte Natuurbegraafplaatsen in Nederland die een BRANA erkenning willen verwerven, dienen te voldoen aan de volgende zeven criteria:

1. De natuurbegraafplaats heeft een planologische dubbelbestemming: natuurgebied en natuurbegraafplaats;
2. Zij heeft een gemeente vergunning om een begraafplaats te mogen exploiteren;
3. Het is een particuliere onderneming die duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen herkenbaar in beleid en praktijk praktiseert;
4. In het beleid staat de verbinding van de mens met de maatschappij, de natuur en de cultuur centraal. De 'eeuwige grafrust' maakt daar deel van uit;
5. De organisatie werkt met een vastgesteld en toetsbaar natuurbeleidsplan;
6. De organisatie is gecertificeerd als natuurbeheerder;
7. De natuurbegraafplaats is aangesloten bij de LOB (Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen).

Bijlage II

BRANA Gedragscode

voor leden van de Branche Vereniging voor Natuurbegraafplaatsen Nederland

Algemeen

Deze gedragscode is opgesteld om duidelijk te maken waaraan echte natuurbegraafplaatsen blijvend herkend kunnen worden. Elke natuurbegraafplaats die deze gedragscode onderschrijft, maakt daarmee duidelijk dat zij de kwaliteit en continuïteit van de bedrijfsvoering borgt door duurzaam en maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Een natuurbegraafplaats die de Brana gedragscode onderschrijft, garandeert daarmee:

- de integriteit, de continuïteit en kwaliteit van het door haar gevoerde beleid en de door haar geboden diensten met betrekking tot natuurbeheer en natuurbegraven;
- een correcte naleving van de gedragsregels zoals in deze gedragscode vastgelegd;
- dat zij vrijwillig meewerkt aan een periodieke toetsing van de naleving van de gedragsregels door het onafhankelijke keuringsinstituut *Instituut Nederlandse Kwaliteit* en dat zij de conclusies daarvan accepteert.

Zolang het onafhankelijk en gekwalificeerde *Instituut Nederlandse Kwaliteit* vaststelt dat de gedragsregels correct worden nageleefd, kan de betreffende natuurbegraafplaats lid zijn van Brana en is zij gerechtigd tot het voeren van het Brana keurmerk.

Gedragsregels

1. Een Brana lid beheert een voor publiek toegankelijke natuurbegraafplaats in een gebied met de planologische hoofdbestemming natuur en de toegevoegde functie of bestemming begraven of natuurbegraafplaats;
2. Een Brana lid garandeert dat het natuurbeheer plaatsvindt door een gecertificeerd natuurbeheerder;
3. Een Brana lid voldoet aan alle wettelijke bepalingen en voorschriften verband houdende met de exploitatie van een natuurbegraafplaats;

4. Een Brana lid draagt zorg voor een correct en respectvol verloop van begrafenissen en van een respectvolle bejegening van het publiek;
5. Een Brana lid garandeert dat medewerkers voldoende zijn toegerust om hun werkzaamheden servicegericht, verantwoord en correct te verrichten;
6. Een Brana lid maakt publiekelijk duidelijk:
 - a) Dat er grafrust voor onbepaalde tijd heerst i.c. dat graven niet worden geruimd en hoe de grafrust voor onbepaalde tijd wordt geborgd;
 - b) Dat grafmarkeringen alleen van organische en andere natuurlijke inheemse materialen zijn, die van nature op de betreffende natuurbegraafplaats voorkomen, en hoe de toestemming tot het plaatsen van een grafmarkering plaatsvindt;
 - c) Dat er geen bovengrondse as verstrooiing mag plaatsvinden;
 - d) Dat zij op basis van een natuurbeheerplan het natuurbeleid en –beheer uitvoert, dat het beleid is gericht op in stand houden en verbeteren van de kwaliteit van natuur, bos en bodem en van de biodiversiteit en hoe zij periodiek rapporteert over de effecten en resultaten van dat beleid;
 - e) Welke milieueisen er zijn gesteld aan verzorging van overledenen en gebruik van middelen en materialen, zoals kleding en kisten;
 - f) Hoe zij voorkomt dat er oneigenlijke barrières worden opgeworpen die een verantwoorde natuurontwikkeling belemmeren en welke maatregelen er worden genomen ter voorkoming van schadelijke effecten door activiteiten en gebruik van materialen en middelen die milieuverstoring –verontreiniging en –belasting tot gevolg kunnen hebben;
 - g) Wie de eigenaar en de beheerder of gebruiker is;
 - h) Hoe de registratie van de verleende grafrechten en de graven is geborgd;
 - i) Hoe de grafrust voor onbepaalde tijd is geborgd;
 - j) Hoe de bijzondere verbinding van de mens met de natuur en cultuur op de natuurbegraafplaats gestalte krijgt;
 - k) Wat de rechten en plichten zijn van de eigenaar/beheerder en van de rechthebbende van het grafrecht en hoe deze kenbaar worden gemaakt;
 - l) Hoe de locatie van verleende grafrechten verantwoord en begrijpelijk kenbaar wordt gemaakt aan belanghebbenden;
 - m) Hoe de duurzame en maatschappelijk verantwoorde exploitatie en beheer van het gebied als natuurgebied en natuurbegraafplaats tot in lengte van dagen is geborgd;
 - n) Wat de kosten, gedragsregels en leveringsvoorwaarden zijn voor het gebruik van het grafrecht:

Tot slot

Elk Brana lid publiceert deze gedragscode zodanig dat het publiek er te allen tijde kennis van kan nemen.

Deze gedragscode bevat de minimum eisen waaraan een Brana lid moet voldoen.

Niet naleven van deze gedragscode – nadat dat is geconstateerd door het onafhankelijke en gekwalificeerde Instituut Nederlandse Kwaliteit - heeft uitsluiting als Brana lid tot gevolg.

Vastgesteld te Baarn op 16 december 2015

Gé H. Peterink, voorzitter Brana